

מסורת הש"ס

אור לארבעה עשר

פרק ראשון פסחים

ז.

עין משפט
נר מצוה

למ' א מ"י פ"ה מהל' אשת הלכה א סמג עשין מה חזקתא ס"י סמג טו"ע אר"ע ס"י כח ספיקא כח:
ב ב מ"י פ"ג מהלכות חמץ ומצה הלכה י טו"ע אר"ע ס"י סמג ספיקא ח:
בא ג מ"י פ"ו מהלכות מ"ש וז"ל הלכה י: מב ד מ"י טו"ע אר"ע ס"י סמג ספיקא ד:
בג ו מ"י פ"ו מהלכות מ"ש וז"ל הלכה יא:

(א) לקמן כא: (ע"ש),
(ב) כ"מ כו. שקלים פ"ו מ"ג, א' נ"ע ח"י דה"ט:
(ד) ד"ה גנוגל, (ד) (גרי"ק) וברא"ש למה ובר"ק א"ר ר"כ ספי משמיה דרבה אמר על גיבור חמץ רב פסח משמיה דרבה אמר לבשר (וברא"ש א"ר קל"ה גרי"ק) (לפניו חזקתא ברא"ש ממש כ"ג ה"ר"ק בלי שום שנינו),
(ה) ויבמות 5: וז"ל,
(ו) ונ"ע מ"ס כ"מ כו. ד"ה דה"ר, (ז) ונ"ע מ"ס כ"מ כו. ד"ה דה"ר,

מוסף רש"י

המקדש ממש שעות ולמעלה. על כרחק מתחלת שם ממעט, דאי לאהר שם דלסתר מדאורייתא, מאי חזקתא לאשמעיה, פשיטא דלסתר מקדשין בלחודי הנא (לקמן ב"ה), אפילו בחיטוי קורדנייתא. קשות הן ואפילו דלסתר טון בלא לחשם חמץ, טון שפלו עליהם מ"ס, אסור (לפני טו"ע) לבי טו"ע ברהמ, צירושלים (ב"ה) (כ"ה), לעולם. מן שעת הרגל צ"ן של שעת הרגל מעשר. שריב שבר האכל צירושלים משנה, לפי שאין אדם שוה צירושלים עד שחלל כל מעשיו וטון מעות מעשר לעני העיר או לאהבו וישיב העיר וכו' הוללות מעשר לקוין וז"ל בהמות לנחלים, דגמור שם שם מעשר משמלים (ט"ו), ברה הבית חרולין, ואפילו בשעת הרגל, ואע"פ שריב מעות שער מעשר, שולי רגלים מביאין מעות מעשרותיהן כאלהם, לא שנקיין וז"ל דשחא ואולין בחר רגל, אלא אמרין מלפני הרגל נפלו כח וחולין הן (ט"ו), בירושלים. בשאר שווקים שנה, בשעת הרגל מעשר מעשר, בשאר ימות השנה חרולין, דרוב מעות שער חולין (ט"ו), מאי טעמא. אמת לאכלה, ולא שנקיין וז"ל מלפני הרגל נפלו כדאמין ברה הבית (ט"ו), הורא, ושווקי ירושלים עשוין להתכבד בכל יום, ואם נפלו שם לפני הרגל ככר מלאות מבכדי השוק, אכל הן הבית און נרץ להתכבד בכל יום שאין מיטו ועשר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועד שאין אדם נכנס שם כמנהג וזאבק שגל רגליו (ט"ו), לבשר חמין. מה משפיה ביה מן המון קורא ביעור, כמו (דברים כ) צעריה הקדש מן הבית (סודור רש"י) ט"ו שנה, הורא ח"א ט"ו 19 וז"ל ט"ו יז,

מוסף תוספות

א. ולית ליה אלא חד מוכר ואולין בחר רוב. מ"ס מ"ס מ"ס. ב. [ו]חזקתא משמע דע"י כיבוד בלא בדיקה נמצאים. מ"ס ר"ה"ש, ג. דוטר שיעוריה. ח"י ר"ה"ן. ד. רנפיש שיעוריהו אפי' בלא בדיקה הן מתכבדין, ש"ס. ה. רנפיש. וכן הגירסא בכל הראשונים. ו. דהא חשיב ליה אחר ברכת המילה, וכן משמע דקאמר החת וכו' והעומדים שם אומרים כשם שזכנו דלאחר מילה הוא אומר אותה. מ"ס ר"ה"ן. ז. שמה לא יעשה האחר המצוה ומצא שמוכיר שם שמים לבטלה. ש"ס.

וניבטליה צטים. ליתקנו רבנן לכל אדם ליבטל בלבו נחמלת שם דהשתא לא פשע דליכא זכרון טובא שהרי עסוק בשריפתו: כיון דאסורא דרבנן. דמשעברו חמש כלאורייתא דמי ואינו שלו ולא מצי עליה ומשהי ליה פורתא עבר עליה:

המקדש. אשה: משע שעות ולמעלה.

מתחלת שם דאסורא דרבנן הוא: אפילו בחיטוי קורדנייתא. הנומחים בזהי אררט קשין הם מאלד אפילו הכי אין חוששין לקדושין אם בלא עליהם מ"ס. ואף על גב דלמי אסור הנאת חמץ דרבנן דשם ומפקע קידוש מורה ושרי אשת איש לעלמא הא מתרלין צכמה דוכתין. כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש והפקר צ"ד הפקר וסם הפקיריה ממונו: עיסה מוגלגלת. שלא החמילה ומפני אימת כבוד רבו אין יכול לקום ולילך ולאפסותה: קדשים ומצטל לה. בלבו דעדיין היא צרסותו שלא נאסרה עליו: דיקא נמי. דעדיין לא החמילה דקתני היה יושב צבית המדרש דמשמע מפני שאין יכול לקום ולילך משם הוא מבטלה בלבו ואי בחמץ גמור למה לי יושב צבית המדרש ואפילו אם היה פנוי מה ציד לעשות יותר השצתה בלבו וזה ציעורו אלא ודאי כשיש צידו לתקן קאי וצידו לאפסותה אם היה פנוי הוילי ולא החמילה עדיין. ומשום וסם טוב נקי יושב צבית המדרש ודשצת מתוקמא בחמץ גמור ובארבעה עשר שחל להיות בשצת: כיון שרצפה מלא. קס"ד אם נשתמשו צביצה זו מנה יותר מחמץ אולין בחר רובא ומותר: רוב אולין צשר צירושלים כל ימות השנה ממעות מעשר שני הן לפי שלא היו מספקין לאכול כל מעות מעשר שני שלהן ברגל ונותנין אותם לצני העיר בטובת הנאה והן אולכים אותם בקדושין ועיקר אכילת מעות מעשר שלמים היו מביאין מהן כדקיימא לן במנחות (דף פג.) הלכך לוקחין מהן בהמות דכל זמן שיש לו מעות מעשר אינו מוילא מעות חולין ואע"ג דליכא למיירא שמה מיד המוכר נפלו ומעות חולין הן ספק אסורא לחומרא: צשר הצני. לעולם מעות מעשר מרובין צירושלים ממעות חולין לא מספקין להו צמעשר דאולין בחר רובא דשתא ואמרין לאו האידנא נפול אלא קודם הרגל. וצירושלים צשאר ימות השנה חולין דרוב מעות העיר חולין ובשעת הרגל מעשר כדמפרש טעמא

מה טעם שעת הרגל מעשר ולא אמרין קודם הרגל וזי נפול קודם הרגל הו משתכחי בשעת כיבוד אכל הן הבית און נרץ להתכבד בכל יום שאין מיטו ועשר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועד שאין אדם נכנס שם כמנהג וזאבק שגל רגליו (ט"ו), לבשר חמין. מה משפיה ביה מן המון קורא ביעור, כמו (דברים כ) צעריה הקדש מן הבית (סודור רש"י) ט"ו שנה, הורא ח"א ט"ו 19 וז"ל ט"ו יז,

לפני סוחר בהמה אעולם מעשר. פ"ה אר"ע דליכא למתלי צמוכר כמו בלוקח מספיקא תלין לחומרא ואין נראה לר"י דסמוך מיעוטא דחולין דשאר מעות לפלגא דמוכר וה"ל רובא להימר ואור"י דלוקחים הו רובא דכמה צני אדם עומדים על צהמה אחת לקנות: ב. בהר הבית אעולם חולין. מקשה ר"י היאך נמצאו שם הא חמץ צפ' הרואה (בכרות סג.) לא יכנס צהר הבית צמעות הצרורות צסדינו ואור"י דלינו אסור אלא היאך דנושאן צפרהסא צסדינו דגנאי הוא דנראה כהולך שם לסחורה אצל צנינעא לא):

עשויוין להתכבד בב"ה יום. קשה

לר"י דמסקי' צפרק דס' הדנה (מד' ט: ושם) גצי שרץ שנמצא צמזיו אין חוקמו צמכבד אלא על ידי צדיקה: צ. ומרץ דשרץ שהוא צכעדה: ד. אין חוקמו כל כך מתכבד כמו צמעות (א):

בלבוער כ"ע לא פליגי דהבא

משמע. מכאן היה מנריך רצ"ה: צ. לזכך לפני המילה להכניסו לא לחצר המילה ישקר צצרכמו דלהכניסו להצא משמע ועוד שצריך לזכך עובר לעשייתו ולא נראה לר"ת דצפרק ר' אליעזר דמילה (שם דף קל: ושם) מניח המל אומר אקצ"ו על המילה אצי הן אומר להכניסו משמע לאחר המילה מקומו אר"ע: ד. להכניסו משמע להצא לא קשה דלג על זאת הנעשה עכשיו מצדך אלא משצח ומודה להקצ"ה שזינו על המילה כשתצא לידו ומיקנה כאל לגלות ולהודיע שזו המילה נעשה לשם יוצרנו ולא לשם ע"ג ולא לשם מורנא ולא לשם הרגזים ואין צריך לזכך עובר לעשייתו אלא צמקום שפועשה המלוה הוא מצדך אכל כשמצדך אחר לא: ומדע שצרי צרכת אירוסין אינו מצדך אלא אחר אירוסין: כ

הוא אמר רבה לא תימא שרבתה מצה אלא אימא השרבו ימי מצה עילוויה אי הכי פשיטא לא צריכא דעיפושה מרובה מהו דתימא כיון דעיפושה מרובה איגליא מילתא דודאי חמץ מעליא הוא קא משמע לן כיון שרבו ימי מצה עילוויה אמרין כל יומא ויומא נהמא חמימא אפה ושדא עילוויה ועפשא טפי ומי אולין בחר בתרא והא תניא ר' יוסי בר יהודה אומר יתיבה שנשתמשו בה מעות חולין ומעות מעשר אם רוב חולין חולין אם רוב מעשר מעשר ואמאי ליזיל בחר בתרא אמר רב נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון שנשתמשו בה מעות חולין ומעות מעשר ואין יודע איזה מהן בסוף רב זביד אמר כגון שנשתמשו בה ציבורין ציבורין רב פפא אמר כגון דאשתכח (בגומא: אמר רב יהודה הבורק צריך שיברך מאי מברך רב פפי אמר משמיה דרבא (אומר:) לבוער חמץ רב פפא אמר משמיה דרבא על ביעור חמץ בלבער כולי עלמא לא פליגי דודאי להבא משמע כ

קודם הרגל נפול כדאמרן צנמנאין צהר הבית הוילי ושווקי ירושלים עשוים להתכבד בכל יום מפני הטיט ואי נפול קודם הרגל הו משתכחי בשעת כיבוד אכל הן הבית און נרץ להתכבד בכל יום שאין מיטו ועשר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועד שאין אדם נכנס שם כמנהג וזאבק שגל רגליו (ט"ו), לבשר חמין. מה משפיה ביה מן המון קורא ביעור, כמו (דברים כ) צעריה הקדש מן הבית (סודור רש"י) ט"ו שנה, הורא ח"א ט"ו 19 וז"ל ט"ו יז,

רבינו חננאל

וניבטליה בשעה שעות ולמעלה. על כרחק מתחלת שם ממעט, דאי לאהר שם דלסתר מדאורייתא, מאי חזקתא לאשמעיה, פשיטא דלסתר מקדשין בלחודי הנא (לקמן ב"ה), אפילו בחיטוי קורדנייתא. קשות הן ואפילו דלסתר טון בלא לחשם חמץ, טון שפלו עליהם מ"ס, אסור (לפני טו"ע) לבי טו"ע ברהמ, צירושלים (ב"ה) (כ"ה), לעולם. מן שעת הרגל צ"ן של שעת הרגל מעשר. שריב שבר האכל צירושלים משנה, לפי שאין אדם שוה צירושלים עד שחלל כל מעשיו וטון מעות מעשר לעני העיר או לאהבו וישיב העיר וכו' הוללות מעשר לקוין וז"ל בהמות לנחלים, דגמור שם שם מעשר משמלים (ט"ו), ברה הבית חרולין, ואפילו בשעת הרגל, ואע"פ שריב מעות שער מעשר, שולי רגלים מביאין מעות מעשרותיהן כאלהם, לא שנקיין וז"ל דשחא ואולין בחר רגל, אלא אמרין מלפני הרגל נפלו כח וחולין הן (ט"ו), בירושלים. בשאר שווקים שנה, בשעת הרגל מעשר מעשר, בשאר ימות השנה חרולין, דרוב מעות שער חולין (ט"ו), מאי טעמא. אמת לאכלה, ולא שנקיין וז"ל מלפני הרגל נפלו כדאמין ברה הבית (ט"ו), הורא, ושווקי ירושלים עשוין להתכבד בכל יום, ואם נפלו שם לפני הרגל ככר מלאות מבכדי השוק, אכל הן הבית און נרץ להתכבד בכל יום שאין מיטו ועשר קולט שם מתוך שהוא משופע, ועד שאין אדם נכנס שם כמנהג וזאבק שגל רגליו (ט"ו), לבשר חמין. מה משפיה ביה מן המון קורא ביעור, כמו (דברים כ) צעריה הקדש מן הבית (סודור רש"י) ט"ו שנה, הורא ח"א ט"ו 19 וז"ל ט"ו יז,

מוסף תוספות

א. ולית ליה אלא חד מוכר ואולין בחר רוב. מ"ס מ"ס מ"ס. ב. [ו]חזקתא משמע דע"י כיבוד בלא בדיקה נמצאים. מ"ס ר"ה"ש, ג. דוטר שיעוריה. ח"י ר"ה"ן. ד. רנפיש שיעוריהו אפי' בלא בדיקה הן מתכבדין, ש"ס. ה. רנפיש. וכן הגירסא בכל הראשונים. ו. דהא חשיב ליה אחר ברכת המילה, וכן משמע דקאמר החת וכו' והעומדים שם אומרים כשם שזכנו דלאחר מילה הוא אומר אותה. מ"ס ר"ה"ן. ז. שמה לא יעשה האחר המצוה ומצא שמוכיר שם שמים לבטלה. ש"ס.